

TEMA RELIGIONSPOLITIKK

Frykter liberale muslimer favoriseres

PRIVILEGIER:

Antiradikalisering og integrering knyttes tettere til religionspolitikken.

– Liberale muslimske aktører nyter en privilegert stilling overfor myndighetene, mener forsker Sindre Bangstad.

ANDREAS W. H. LINDVÅG

andreas.lindvag@vl.no

De har kommet som perler på snor det siste året, forslagene om å knytte krav til statsstøtten til trossamfunn eller om å regulere «religiøse» symboler i det offentlige rom.

– Integreringspolitikken kobles tettere til tros- og livssynspolitikken. Også politikken mot radikalisering kobles på religionspolitikken, sier Sindre Bangstad, forsker ved KIFO – Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning.

Forslagene. Mens regjeringen jobber med sin varslede nye tros- og livssynspolitikk, har følgende forslag sett dagens lys:

► I desember i fjor samlet stortingsflertallet seg om et integreringsforlik som truet med å nekte religiøse ledere som «svækker integreringen» opphold.

► I juni fikk SV stortingsflertallet med på å utrede struping av statsstøtte til trossamfunn som begår «andre alvorlige forhold». SVs mål var å ramme trossamfunn som hemmer integrering og driver sterk sosial kontroll.

ORDLISTE

► **JustUnity:** Jobber med forebygging av radikaliserings og ekstremisme blant ungdom. Gir kurs, foredrag og workshops til elever, lærere, kommuner, politiet, bedrifter, organisasjoner. Hevder å ha jobbet med 50 radikalisererte ungdommer. Er ikke en religiøs organisasjon, men grunnlagt av den muslimske konvertitten **Yousef Bartho Assidiq** og sjiamuslimen **Faten Mahdi Al-Hussaini**. Sistnevnte er kjent som initiativtaker til den store demonstrasjonen mot IS foran Stortinget i 2014. Ap-byråd i Oslo, **Geir Lippestad**, sitter i styret. Det samme gjør tidligere Høyre-byrådsleder **Erling Lae**.

► **Minotenk:** Minoritetspolitisk tankesmie dannet i 2008. Er ikke en religiøs organisasjon, men jobber med spørsmål knyttet til det flerkulturelle Norge. Ledes av den muslimske konvertitten **Linda Noor**. Har siden 2010 fått 750.000 i året over statsbudsjettet. JustUnitys Yousef Assidiq jobbet tidligere med forebygging av radikaliserings og ekstremisme i Minotenk.

► **Islamsk Råd Norge:** Paraplyorganisasjon for muslimske trossamfunn og organisasjoner. Har 42 medlemsmoskeer og -organisasjoner med til sammen over 82.000 medlemmer. I senere tid har det stormet rundt generalsekretær **Mehtab Afsar**.

► **Madina Institute:** Frivillig religiøs undervisningsinstitusjon som ble stiftet i Norge i 2014, og er del av det internasjonale nettverket Madina Institute med hovedbase i Atlanta, USA.

► **Minhaj Ungdom:** Frivillig organisasjon under det globale nettverket Minhaj-ul-Quran International. På nettsidene sine vektlegger de at de ønsker «å være en integrert muslimsk ungdomsorganisasjon i det norske samfunnet» og «bygge bro mellom muslimer og storsamfunnet».

Kilder: Yousef Assidiq, justunity.no, Linda Noor, minotenk.no, irn.no, madinainstitute.no, minhajungdom.no

MEKTIGE STØTTESPILLERE: «Pengeløse mot ekstremisme» var overskriften Vårt Land valgte til nyheten om at Yousef Assidiq og Faten Mahdi Al-Husaini skulle starte opp organisasjonen JustUnity. Men med seg hadde de mektige støttespillere, som styreleder Geir Lippestad (Ap). Nå får de penger over statsbudsjettet og lyttes til av politikerne.

Foto: Terje Pedersen/NTB scanpix/arkiv

12 TEMA RELIGIONSPOLITIKK

Det foregår en stor kamp om definisjonsmakt i muslimske miljøer. At vi er liberale er noe man hører fra landskapet rundt Islam Net.

Linda Noor,
daglig leder i Minotenk

► I august kom tankesmien Agendas integreringsutvalg med ti integreringsbud. Folk fra Ap, KrF, Venstre, Sp og SV var med. Et bud lød «Bedre tilbud og tydeligere forventinger til religiøse trossamfunn». Det innebærer at kravene til teologisk fritak fra likestillingsloven skjerpes.

► I oktober sa kunnskapsministeren at arbeidet med å utrede et forbud mot niqab og burka i utdanningsinstitusjoner starter i høst. Også Ap ønsker å stortingsbehandle ansiktsdekkende plagg.

► I november kom nyheten om at Ap vurderer å kreve at imamer og pastorer som hentes til Norge må kunne dokumentere at de kan hånd-

tere mennesker i sårbare situasjoner.

Vannskille. Et «retorisk skifte» i norsk tros- og livssynspolitikk, kaller Bangstad ved KIFO utviklingen.

Til nå har Norge hatt en «la det skure-holding», tros- og livssynssamfunn har fått like mye i statsstøtte per medlem uavhengig av verdisyn. Dette skyldes ikke bare at man juridisk sett må likebehandle dem, men at det har blitt ansett som positivt med religiøst mangfold, forklarer Bangstad.

Nå utfordres dette grunnsynet. Integrering og antiradikalisering knyttes til religionspolitikken. Da tiltar også de formelle og uformelle politiske føringene og signalene om hva

som anses som «god» og «dårlig» religion overfor aktører med religiøst tilsnitt, mener forskeren. Han legger ikke skjul på at «religion» her betyr «islam».

Ingvill Thorson Plesner ved Norsk senter for menneskerettigheter og HL-senteret er enig i at integrering og antiradikalisering i økende grad knyttes opp mot tros- og livssynspolitikken.

– En grunnpilar i Norges aktivt støttende religionspolitikk har vært tillit. Den er nå i ferd med å forvitte, sier seniorforskeren, som nylig ga ut boka *Religionspolitikk*.

Man skal snakke om interne forhold i trossamfunn, men Plesner

advarer:

– Krav og kontroll basert på mistenksomhet må ikke bli det eneste språket i religionspolitikken. Det vil virke mot sin hensikt, kunne bidra til radikaliserings.

Liberale privilegier. Én ting er konkrete forslag om å knytte krav til den offentlige støtten til trossamfunn. Men foregår det en mer subtil og uformell regulering av religion også, en *snikregulering* av religion, om du vil?

– Liberale muslimske aktører nyter en privilegert stilling på departementshold og overfor Statsministerens kontor, sier han.

En grunnpilar i Norges aktivt støttende religionspolitikk har vært tillit. Den er nå i ferd med å forvitte.

Ingvill Thorson Plesner,
seniorforsker ved Norsk senter for menneskerettigheter

ILDSIEL: Faten Mahdi al-Hussaini var en av initiativtakerne bak demonstrasjonen mot den såkalte islamske staten (IS) i Oslo, 25. august 2014. I dag får hun utløp for engasjementet sammen med Yousef Assidiq i JustUnity.

Foto: Bård Bøe/arkiv

Han sikter særlig til den minoritetspolitiske tankesmien Minotenk og organisasjonen JustUnity, som jobber for å forebygge radikaliserings (se faktaboks s.10).

– De har en veldig høy medieprofil og svært gode kontakter i det politiske apparatet under nåværende regjering. Mye tyder på at de har hatt en privilegert rolle som samtalepartner for Statsministerens kontor, særlig i forbindelse med handlingsplanen mot radikaliserings fra 2014, sier Bangstad, som peker på to konsekvenser:

► Det er ikke nødvendigvis de mest effektive aktørene som lyttes til eller får pengestøtte fra høyt politisk hold.

► Internasjonal erfaring tilsier at når antiradikalisering blir et «hoved-anliggende i forholdet mellom myndigheter og muslimske sivilsamfunnsaktører», utløser det intern rivalisering om å ha det mest privilegerte forholdet til myndigheten.

Ingvill Thorson Plesner mener på sin side at det er «naturlig at majoriteten gir signaler».

– Men det kan ikke være sånn at det eneste rette er å være sekulær og liberal muslim. Det er viktig ikke å fryse ut konservative ved å sette dem i bås med ekstreme, sier hun.

Tallenes tale. Yousef Bartho Assidiq i JustUnity sier til Vårt Land

at de fikk en halv million over statsbudsjettet til drift, og nok en million i revidert statsbudsjett for 2016.

– I begge tilfeller tok vi kontakt og hadde samtaler med Høyre, Venstre og KrF i forkant. Vi fortalte om hvordan vi jobber og at vi ønsker å komme inn på budsjettet. Venstre talte nok vår sak tydeligst, sier Assidiq.

Mens trossamfunn må likebehandles økonomisk, kan politikerne bevilge penger til organisasjoner som JustUnity etter langt friere kriterier. I styret der sitter en nåværende og en tidligere toppolitiker: Byråd Geir Lippestad (Ap) og tidligere byrådsleder for Høyre i Oslo, Erling Lae, som nå er fylkesmann i Vestfold, .

I august fikk JustUnity sammen med Det Norske Teatret 400.000 av en pott på tre millioner til «dialog og tiltak som kan bidra til en offentlig samtale om tros- og livssynspolitikk». Kulturdepartementet (KUD) ga midlene for at de skulle forebygge ekstremisme gjennom et teaterprosjekt.

Til sammenligning fikk Islamsk Råd Norge (IRN) og Madina Institute, som eneste muslimske aktører, 150.000 kroner hver da KUD i fjor delte ut 2,2 millioner til dialogarbeid på tros- og livssynsområdet, som del av regjeringens «Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme».

IRNs generalsekretær Mehtab

Liberale muslimske aktører nyter en privilegert stilling på departementshold og overfor Statsministerens kontor.

Sindre Bangstad,
forsker ved KIFO

14 TEMA RELIGIONSPOLITIKK

I RÅDHUSET: Daværende Oslo-byråd for kunnskap og utdanning Anniken Hauglie (H) sammen med Faten Mahdi Al-Hussaini (i midten) og Sara Al Jabouri i 2014. Byråden arrangerte et dialogmøte for et felles løft mot ekstremisme og radikaliserings. Foto: Heiko Junge / NTB scanpix

Afsar var kritisk til at paraplyorganisasjonen fikk så lite samtidig som fire kirkelige aktører fikk 1,35 millioner. Han skal også ha reagert på at lille Madina Institute fikk like mye som IRN.

– Våre medlemsorganisasjoner har søkt om penger fra myndighetene ved ulike anledninger, og får nesten alltid avslag. Det kan oppfattes som at om man ikke helt har tillit til det arbeidet som gjøres av muslimske organisasjoner, sa Afsar til Vårt Land den gang.

Forstander Basim Ghozlan i Rabita-moskeen i Oslo fortalte om lignende opplevelser. IRN får midler i en egen post på statsbudsjettet, Rabita får offentlig støtte som trossamfunn.

Rivalisering. Da pengene fra KUD ble delt ut i februar 2015, var ikke JustUnity etablert. Det var derimot tenketanken Minotenk, men de fikk ingenting. Minotenk opplyser at de siden 2010 fått 750.000 i årlig driftsstøtte over statsbudsjettet gjennom en ordning som omfatter aktører som Human Rights Service og Antirasistisk Senter.

Både Minotenk og JustUnity frontes av profilerte muslimer. Konvertitten Linda Noor leder førstnevnte, konvertitten Assidiq og sjiamuslimen Faten Mahdi al-Hussaini fronter sistnevnte.

Begge understreker at de ikke er religiøse aktører. Likevel synes de å trekkes inn i en religiøs rivalisering av typen Bangstad advarte mot når antiradikaliserings kobles til religionspolitikk.

I Klassekampen ble nylig muslimer som ofte opptrer i samfunnsdebatten – såkalte «mediemuslimer» – kritisert for å mangle «troverdighet blant praktiserende muslimer som er aktive i sine moskeer». Avisen hadde snakket med unge som er tilknyttet moskeer og «som forsvarer et konservativt syn på islam».

Linda Noor og Yousef Assidiq ble trukket fram som slike mediemuslimer. Bakteppet er den svært kompliserte striden rundt IRN og Mehtab Afsar, som Vårt Land har skrevet utførlig om.

Representativitet. Hvorvidt mediene fremelsker aktører som Minotenk og JustUnity på bekostning av for eksempel IRN, synes ikke å la seg fastslå ved et kjapt søk i mediedatabasen Retriever.

Et søk på alle norske kilder, minus pressemeldinger, det siste året (21. november) gir 235 treff på Minotenk, 160 på JustUnity og 1.036 på IRN.

– Medieoppmerksomheten liberale muslimer spiller ikke statusen de har blant veldig mange moskéorganiserte muslimer, mener derimot Sindre Bangstad, som understreker at verken Minotenk eller JustUnity hevder å representere muslimer.

Selv ikke IRN kan hevde å representere alle muslimer i Norge, mener Bangstad. De siste ti årene har tvert imot vært preget av «fragmentering og pluralisering» av det islamske feltet i Norge, ifølge forskeren, som mener Minotenk har gjort mye bra for å nyansere folks bilde av islam og muslimer.

God jobb. – Fremelsker myndighetene eller mediene opptatt av antiradikaliserings muslimer med de «riktige» meningene, Yousef Assidiq?

– JustUnity er ikke en religiøs organisasjon og snakker ikke om islam. Selv er jeg en moderat og liberal muslim, så dersom kritikken retter seg mot meg personlig, er den litt lettere å forstå. Vi må også løfte fram kontroversielle stemmer, men myndighetene vil nok vanskelig kunne løfte fram noen med et omstridt forhold til menneskerettigheter. Vi har løftet fram Madina Institute og Minhaj Ungdom, som bruker islam for å motbevise ekstremistene ideologisk.

– De anses vel som litt mer liberale?
– Vi er uenige om mye. Men om noen opplever myndighetens tildelinger som urettferdige, må de ikke skyldes på andre.

– «Omstridt forhold til menneskerettigheter» er en vanskelig linje å trekke?

– Myndighetene må svare for søk-

nadsbehandlingen sin. Men å få støtte er jo tross alt et godkjentstempel fra staten.

Assidiq sier de «nyter tillit fra myndighetene», men håper at gjennomslag og tilskudd skyldes at de gjør en god jobb. Utenom nevnte møter før statsbudsjett, oppsøker ikke JustUnity noen. De inviteres, ifølge Assidiq.

– På alle møtene regjeringen har invitert oss til, utenom ett med statsministeren, har IRN og en del andre muslimske organisasjoner vært til stede, sier han.

Siden oppstarten i mars i fjor har JustUnity «jobbet med mer enn 50 radikaliserende ungdommer», holdt godt over 200 foredrag på skoler og «førstelinetjenesten», samt vært med på å lage FNs generalsekretærs handlingsplan for å forebygge ekstremisme, forteller Assidiq. I år har de vært på åtte FN-konferanser.

– I Klassekampen har professor Ulrika Mårtensson kritisert dere for å speile regjeringens handlingsplan mot radikaliserings?

– Vi er ikke deres lakeier. Jeg er Ap-mann. Men regjeringen har laget en veldig bra handlingsplan. Det sier FN og Europarådet.

– **Hardt arbeid.** Linda Noor, daglig leder i Minotenk, avviser problemstillingen Vårt Land tar opp:

– Jeg tror ikke myndighetene har en strategi på hvem de vil løfte fram. På det siste møtet om innspill til handlingsplanen mot radikaliserings var flere moskeer og muslimske organisasjoner til stede. Myndighetene synes opptatt av å favne bredt, sier Noor.

Hun er uenig i at oppmerksomhet om radikaliserings skulle lede til økende signaler fra myndighetene om hva som er «god» og «dårlig» islam

i favør liberale. Hun sier trossamfunn og religions spiller en liten rolle i handlingsplanen, og i likhet med andre at radikaliserings ikke skjer i moskeene.

– Det er ikke de mer konservative, men tvert imot de som ikke bryr seg så mye om religion og er uorganisert som ikke føler seg hørt, sier Noor.

Samtidig har mangfoldet myndighetene kan forholde seg til økt. Unge har opprettet egne kanaler, der IRNs eldre talspersoner før var enerådende, mener hun.

– IRN betyr fortsatt mye mer for myndighetene enn andre aktører, eller Minotenk, sier Noor.

– Hvorfor kommer denne debatten om hvem som er representative?

– Fordi det foregår en stor kamp om definisjonsmakt i muslimske miljøer. At vi er liberale er noe man hører fra landskapet rundt Islam Net. De som uttaler seg til Klassekampen bruker samme retorikk. De fikk et tosiders oppslag. Det er lett å komme til orde i islamdebatten for såkalt konservative. Og det er bra at grupper som Islam Net deltar i offentligheten, men da må de tåle å bli utfordret, sier Noor.

Hun tror mediene ville reagert om myndighetene ga midler eller samarbeidet med «mer reaksjonære miljøer». Hennes privilegerte posisjon skyldes derimot «årevis med beinhardt arbeid», mener Noor:

– Jeg har jobbet og vært frivillig i organisasjoner og i moskeen i mange år, har ikke telling på leserinnleggene jeg har fått avslått og innspill vi ikke har fått gehør for. Hvorvidt man når fram overfor myndighetene handler blant annet om kontakter og å mestre et politisk språk. Det tar tid. Jeg kjente for eksempel Laila Bokhari fra før hun ble statssekretær ved Statsministerens kontor.

Jeg er Ap-mann. Men regjeringen har laget en veldig bra handlingsplan. Det sier FN og Europarådet.

Yousef Assidiq,
JustUnity